

A Munkáspárt 2006 és a Szociáldemokrata Párt együttműködése

Barátkozás Baranyában május elsején

A képen balról Csepeli László (Pécs városi) és Morvay Nándor (megyei elnök, Munkáspárt 2006) a Szociáldemokrata Párt pécsi és komlói tagjaival. A jobb szélén Zengő Gyarmati Melinda a Szociáldemokrata Párt megyei elnöke.

A **TÁMPONT** legutóbbi számában beszámoltunk a Ligeti BAL vitájáról, amelyben a két párt képviselői, két független baloldali értelmiségi és négy civil szervezet képviselői mondták el véleményüket a baloldali összefogás szükségességéről. Tekintettel a közelgő (rendes vagy előrehozott) választásokra, a Munkáspárt és a Szociáldemokrata Párt együttműködése a közös baloldali fellépés egyik kulcskérdése. Mindkét párt vezető testületei állást foglaltak a választási együttműködés mellett. Őszintén szembe kell azonban néznünk azzal, hogy mit jelent a megállapodás és hogyan lehet sikerre vinni. Erre szükség van tagságunk és támogatóink tájékoztatása érdekében és nem utolsósorban azért is, mert a baloldalon is vannak – tagjaink és a szociáldemokraták körében és kívül egyaránt –, akiknek aggályaik, fenntartásaik vannak a megállapodás helyes voltát illetően.

Egy kommunista és egy szociáldemokrata párt együttműködéséről van szó, és ahogy ezt kimondjuk, feltolulnak a fejekben a történelmi példák. A szociáldemokrácia és a II. Internacionálé a 19. század utolsó évtizedeiben és az első világháború idején a marxista eszmeiség jegyében lett a munkásmozgalom meghatározó irányzata. Az adott korszakra való értelmezésben és a gyakorlati tevékenységben azonban

fokozatosan különböző nézetek alakultak ki és csaptak össze. A nézeteltérések a világháború idején, majd az azt követő forradalmi években ellentété váltak, amelyek a munkásmozgalom szakadásához vezettek. Megalakult a kommunista III. Internacionálé, és újjászerveződött más eszmei alapokon a II. Internacionálé. Innen kezdve a két mozgalom, a két párt útja csak rövidebb időszakokra és csak alkalmi együttműködések formájában találkozott világszerte és Magyarországon is. A hazai fejlődés sajátosságait azért érdemes felidézni.

Magyarországon a Tanácsköztársaságot a szociáldemokrácia vezetőinek jelentős része és a kommunisták együtt kiáltották ki, e történelmi tette békés úton került sor, de tudjuk, rövid életű volt, amit meghasonlás követett. Az ellenforradalom éveiben a Szociáldemokrata Párt jelentős kompromisszumok árán, inkább megtűrtként, mint igazán befogadottként, de legálisan működött, míg a kommunisták mély illegáltságban és üldöztetésben. 1937-ben, a növekvő német nyomás és a közelgő háború előszelében jött létre a Márciusi Front, a baloldali összefogás felé tett első lépésként, amit több évvel később, már a háború alatt és a német vereség perspektívájával a *Népszava* 1942. évi decemberi száma követett. A német megszállás ellen,

A TARTALOMBÓL

Új utakon latin-amerika

Bolívia célkeresztben,
Vátozások Paraguayban 2. oldal

Carla del Ponte megszólalt

A volt főügyész
Albániát vádolja 3. oldal

Mozgalmass belpolitika

Több jelentős esemény 4. oldal

Sokaknak fog fájni

Mit akar Orbán Viktor
és Stumpf István? 5. oldal

Széles bázison szerveződik a baloldal

Szociális Charta 2008 és
debreceni kezdeményezés 5. oldal

Az Új Magyarországért Fejlesztési Terv

Egy alternatív gazdaságpolitika
feltételei 6. oldal

A pénzpiacok ne kormányozzanak

Levél Barrosohoz 7. oldal

Tények és érvek...

... az egykulcsos adórendszer
bevezetése ellen 7. oldal

az ellenállás politikai képviselőjeként és szervezőjeként lépett fel a Magyar Front, amelynek folytatójaként alakult meg a felszabadított országrészekben a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front és az Ideiglenes Nemzeti Kormány (1944. december). 1949 után az együttműködés tragikus eseményekbe torkollott. A kádári gazdasági fellendülés és nemzeti megbékülés politikája enyhített a sebekben, ez az időszak azonban már lassan a régmúltba süllyed, és mind a kommunista, mind a szociáldemokrata mozgalom válságos éveket él át.

Mit akarunk tehát mi most, rövid távú, taktikai vagy tartós együttműködést? A válaszuk tömören: a következő két évre szóló közös tevékenységet, aminek folytatását, jövőjét a mindkét oldalon szerzett gyakorlati tapasztalatok fogják eldönteni.

(Folytatás a 4. oldalon.)

Bolívia célkeresztben

Dél-Amerika legszegényebb államában súlyos, az ország kettészakadásával fenyegető konfliktus zajlik. Az indián őslakosok jogaiért és a nemzeti vagyon megvédéséért harcoló *Evo Morales* elnök szembekerült a természeti kincsekben gazdag tartományok főleg európai származású, reakciós elitjének a lázadásával. A bonyolult helyzet megértését segíti *Altamiro Borges* újságírónak, a Brazil Kommunista Párt KB tagjának a *l'Humanité*-ben megjelent írása.

Borges szerint "a latin-amerikai haladó kísérletek közül Bolíviában van a legnagyobb veszélye a változások visszafordításának". Az események fontos szereplője Santa Cruz kormányzója, *Ruben Costas*, aki május 11-én népszavazást rendezett a tartomány autonómiájáról. Az igenek aránya 81, a tartózkodóké pedig 40 százalékos volt a szavazáson. Néhány hét múlva három másik tartományban, köztük a gázlelőhelyek kétharmadával rendelkező Tarijában is referendumot tartanak, amelynek célja, hogy az adók kivetését és beszedését, a közlekedést valamint más szektorokat a helyi hatóságok irányítása alá helyezik. Az alkotmányba ütköző autonómia deklarálása a központi költségvetésben hiányt jelentene, ami gátolná a tervezett szociális programok végrehajtását.

Borges azt írja, hogy az ellen-

forradalmi akciók háttérben *Philip Goldberg*, az USA bolíviai nagykövete áll, aki korábbi balkáni tevékenysége alatt támogatta az etnikai konfliktusokat szító szeparatista erőket. "Goldberg diplomáciai szolgálatának eredménye volt a Haitiban történt puccs is, ami *Jean Aristides* elnök bukását okozta".

A jelenleg Santa Cruzban élő *Manfred Reis* nyugalmazott katonatiszt vezetésével, biztonsági cégnak álcázva megkezdődött a zsoldosok toborzása a törvényes kormány megdöntésére. "Az egykori elit egységek 650 harcosa már bevetésre kész a határ közelében". A puccsisták számíthatnak az USAID és a NED amerikai "alapítványok" segítségével is. A bolíviai titkosszolgálat szerint az ellenzéki mozgalmak és a diákszervezetek vezetői valamint egyes újságírók több millió dollár értékű támogatást kaptak az "alapítványoktól" a Morales által összehívott Alkotmányozó Gyűlés ellen folytatott kampányra.

Altamiro Borges arra figyelmeztet, hogy "a súlyos bolíviai helyzet veszélyt jelent a latin-amerikai haladó mozgalmak számára". "A demokratikus és népi erőknek az egész világon szolidárisnak kell lenniük Evo Morales kormányával, és le kell leplezni a Washington által támogatott bolíviai oligarchia elszakadási törekvéseit". K.G.

Latin-Amerika a neoliberalizmus ellen

2008. május 26-án sajtótájékoztatót tartott a Magyar–Venezuelai Szolidaritási Társaság, a Humanista Mozgalom, az ATTAC-Magyarország, valamint *Prieger Zsolt*, az Anima Sound System zenekar frontembere. A sajtótájékoztatón ismertették, hogy a Magyar–Venezuelai Szolidaritási Társaság "A XXI. század első forradalma, a neoliberális politika ellen" címmel június elsején Budapesten konferenciát rendez neves hazai és venezuelai előadók részvételével.

A rendezvény szervezői úgy

látják, hogy a kapitalizmus mára súlyos válságba került, amely szerte a világon szociális és ökológiai leépülésben, sorozatos pénzügyi csődökben, emberek milliárdjainak mélynyomorában mutatkozik meg. A tőke uralma a munka felett mostanra totálissá vált, az emberi lét minden szférájába behatoltak a piaci viszonyok, korábban virágzó közösségek bomlottak szét, az individualizmus globális torát üli. A burzsoá demokrácia gyakorlati működése és azok intézményei csődöt mondtak, a pártokból az embe-

Változások Paraguayban

Az április 20-án tartott elnökválasztáson az 56 éves *Fernando Lugo*, a "szegények püspöke" győzött, ami véget vetett a jobboldali Colorado Párt hat évtizedes, *Stroessner* tábornok diktatúráját is kiszolgáló uralmának. Tíz százalékkal megelőzve a kormánypárti *Blanca Ovelart*, Lugo a voksok 41 százalékát kapta az egyfordulós választáson. A püspöki tiszteről már korábban lemondott új elnök beiktatása augusztus 15-én történik.

A jobboldali jelölt kudarcra a neoliberális politikával szembeni széles társadalmi elégedetlenség eredménye. Lugo a "Hazafias Szövetség a Változásokért" nevű (APC) koalíció színeiben indult, amelyben több párt és szakszervezet, valamint a föld nélküli parasztok mozgalmá vett részt. A radikális baloldali erőket, köztük a Paraguayi Kommunista Pártot tömörítő "Hazafias Szocialista Szövetség" (APS) is Lugo támogatására szólította fel a választókat. Az APS fő követelése: új munkahelyek teremtése, a földreform, az oktatáshoz és az ingyenes egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés voltak.

Bolívia után Paraguay a kontinens második legszegényebb országa. A Világbank adatai szerint a hatmillió népesség egyharmada a szegénységi küszöb alatt él, és hatvan százalékuk nem jut iható vízhez. *Ananias Maidana*, a Paraguayi KP főtitkára az "emberiség ellen elkövetett bűnnek" nevezte, hogy megfelelő egészségügyi ellátás hiányában naponta több tucat gyermek hal meg fertőzőes betegségekből. A megosztottságot mutatja, hogy a lakos-

ság két százaléka kezében van a megművelhető földterület 80 százaléka. A földnélküli családok száma eléri a 300 ezret, akik előzőnlük a nagyvárosokat. A lakosság 16 százaléka munkanélküli, számuk évenként mintegy százezer fővel nő.

Fernando Lugo a választások előtt ígéretet tett a korrupció visszaszorítására, a földreformra és a vízierőművek feletti nemzeti ellenőrzésre. A Parana folyón lévő két erőmű építéséhez nyújtott támogatás fejében Brazília és Argentína kedvezményes áron jut villamos energiához. Bolívia példáját követve, Lugo szerint, az energiát világgpiaci áron kell exportálni, ezért a külföldi vállalatokkal korábban kötött szerződéseket módosítani fogják. *Ignacio Lula* brazil elnök egyelőre elutasította az energia szállítására vonatkozó szerződés újratárgyalását.

Lugo győzelme azt is jelenti, hogy Kolumbia kivételével szociáldemokrata vagy radikális baloldali kormányok vannak hatalmon Dél-Amerikában. A mérsékelt baloldali irányzathoz tartozik többek között Brazília, Chile és Uruguay. A forradalmi változások konfliktusokkal terhes útján halad Venezuela, Bolívia és Ecuador. Fernando Lugo kijelentette, hogy olyan politikát kíván folytatni, ami "a brazil Lula és a venezuelai Chávez között helyezkedik el". Az új elnök helyzetét nehezíti, hogy szüksége van a Liberális Párt parlamenti támogatására, ami a radikális átalakításokat várhatóan fékezni fogja.

ács

rek többsége mindenütt kiábrándult.

A globális kapitalizmussal szemben Latin-Amerika számos országában, így Venezuelában is azonban új kísérletek, vértelen forradalmak zajlanak, amelyek a profit helyett a dolgozó embert kívánják a középontba állítani.

A latin-amerikai haladó erők az aktív erőszakmentességet

hirdetik, elfogadják az egyének és a kultúrák sokszínűségét, továbbá a közösségi építkezés híve. Olyan társadalmat kívánnak felépíteni, amelyben a piaci viszonyokkal szemben a megújuló erőforrások felhasználása, a részvételi demokrácia, a használati érték termelés élve elsőséget, s amelyben az emberi jogok maradéktalanul érvényesülnek.

Kontinensek találkozása

Együtt a neoliberalizmus és a támaszpontok ellen

Az Európai Unió és a latin-amerikai országok parlamentjeinek (EUROLAT) negyedik, Limában tartott konferenciáját követően a baloldali képviselők találkoztak, és közös nyilatkozatot fogadtak el. A közlemény elutasítja "a szociális tiltakozások kriminalizálását és a dolgozók jogainak a korlátozását". Üdvözlöi a *Hugo Chávez* venezuelai elnök által kezdeményezett regionális együttműködést (ALBA), ami az élelmezési válság hatásait mérsékelheti. A határozat követeli, hogy az integrációs folyamatokban "az egyenlőség elve érvényesüljön, a lakosság életkörülményei javuljanak és az egyes országok közötti különbségek csökkenjenek". A képviselők támogatásukról biztosították *Fernando Lugot*, Paraguay megválasztott elnökét. Elítélték a kolumbiai hadseregnek Ecuadorba történt behatolását, és követelték "az összes politikai fogoly, valamint a FARC gerillaszervezet által fogva tartott személyek szabadon bocsátását".

A törvényhozók "a nemzetközi jog és az ENSZ-határozat súlyos megsértésének" tartják Koszovó függetlenségének az USA, a NATO valamint az EU

által támogatott kikiáltását, ami újabb konfliktusokat okozhat a Balkánon. Bírálták a Lisszaboni Szerződést, ami változatlanul hagyta a francia és a holland választók által elutasított európai alkotmány lényeges pontjait. A Szerződés a multinacionális vállalatok érdekeit képviseli, támogatja a liberális "reformokat" és fenyegeti a munkavállalók jogait. A nyilatkozat szerint a világ különböző részein lévő amerikai támaszpontok veszélyeztetik a nemzetközi biztonságot. A fegyverkezés eskalációját jelenti a Csehországba és Lengyelországba tervezett amerikai "rakétapajzs" is.

Az európai és a latin-amerikai baloldali erők "szolidárisak az amerikai börtönökben igazságtalan vádakkal fogva tartott, a terrorizmus ellen harcoló öt kubai hazafival és követelik azonnali szabadon bocsátásukat". A spanyol *Willy Meyer*, az Európai Parlament kommunista képviselője, az EUROLAT alnőke által szervezett találkozón portugál spanyol, bolíviai, kubai, perui, salvadori, uruguayi és venezuelai képviselők vettek részt.

K.G.

A főügyész megszólalt

Koszovó "függetlenségének" kikiáltását követően jelent meg az egykori Jugoszláviában elkövetett bűntettek kivizsgálásával foglalkozó hágai nemzetközi bíróság (TPIY) svájci származású főügyésze, *Carla del Ponténak* "Vadászat, én és a háborús bűnök" című könyve (*Feltrinelli kiadás, Róma*). A szerbek iránti rokonszenvvel nem vádolható ügyész, egyelőre csak olaszul megjelent írásában az albán hatóságokat több száz személy "eltüntetésével" és szervkereskedélemmel vádolja.

Del Ponte azt állítja, hogy a Koszovói Felszabadítási Hadsereg (UCK) emberei az albán titkosszolgálat közreműködésével 1999 nyarán mintegy háromszáz szerb férfit és nőt Észak-Albániába vittek, ahol megölték őket, és szerveiket egy nemzetközi hálózaton keresztül értékesítették. A főügyész *Hasim Tacit*, a koszovói "kormány" elnökét a gyilkosságok elkövetésében bűnrészességgel vádolja.

A könyv láthatólag kellemetlen a Koszovó elismerését támogató kormányok számára, ezért kínosan hallgatnak róla. A genfi *Le Temps* szerint, a külügyminisztérium "az ország

nemzeti érdekeire való tekintettel" megtiltotta, hogy az argentinai nagykövetség kinevezett del Ponte a könyv milánói sajtóbemutatóján részt vegyen. *Ueli Leunberger* zöldpárti képviselő a berni parlamentben kijelentette, "a vádak súlyosak, de Ponte asszony miért nem beszélt korábban ezekről?" *Florence Hartmann*, a TPIY egykori szóvivője szerint volt főnöke állításai nem bizonyítottak, és a vizsgálat holtpontra jutott.

Simon Spasic, a koszovói szerb eltűntek hozzátartozóit képviselő szövetség elnöke a moszkvai *Izvesztyijának* adott nyilatkozatában azt mondta, hogy "az áldozatok hozzátartozói tudják, hogy kik követték el a gyilkosságokat". A *Blic* című belgrádi napilap idézi *Bruno Vekaricot*, az ügyészség szóvivőjét, aki kijelentette, hogy "Hágából nem hivatalos tájékoztatást kaptak tucatszám elfogott, szerb személy meggyilkolásáról, akiket Albániában temettek el, és szerveiket nemzetközi üzérkedőknek adták el".

Vladimir Vukcevic, a háborús bűnök kivizsgálásával foglalkozó ügyész Belgrádban közölte, hogy vizsgálatot indítanak *Carla del Ponte* megállapításával kapcsolatban.

A New York-i székhelyű emberjogi szervezet, a Human Right Watch (HRW) felszólította a tiranai és a pristinai hatóságokat, hogy "indítsanak független és átlátható vizsgálatot" a több száz eltűnt szerb polgár ügyében. Az albánok a kérést visszautasították, és abszurdnak nevezték a volt hágai főügyész vádjait.

Fred Abrahams, a HRW balkáni szakértője szerint "az Európai Uniónak, az ENSZ-nek, de főleg a Koszovóban és Albániában nagy befolyással rendelkező USA-nak a vizsgálat lefolytatása érdekében nyomást kellene gyakorolniuk az érdekelt kormányokra". Vajon megteszik?

MTI

ács

Bamberg – tüntetés a neonácik ellen

Több ezren tüntettek Bambergben szombaton a neonáci Német Nemzeti-demokrata Párt (NPD) kongresszusa ellen, amely délelőtt kezdődött a bajorországi városban. A kétnapos kongresszus kapcsán a szélsőjobboldal elleni tüntetésekre került sor több más német városban is. A bajor város előzőleg hiába próbálta jogi úton megakadályozni a neonácik kongresszusának megtartását.

A szélsőjobboldali NPD 1964-ben alakult az egykori Német Birodalmi Párt örököséként. A szövetségi választásokon a neonácik soha nem érték el a Bundestagba való bejutáshoz szükséges 5 százalékos küszöböt, a hatvanas években ugyanakkor több német tarto-

mány törvényhozásába is bejutottak. Azt követő visszaesés után az elmúlt években ismét előretörték, s a közelmúltban képviselőik két tartományi parlamentbe (Szászországban és Mecklenburg-Elő-Pomerániában) jutottak be, a párt küldtekkel rendelkezik ugyanakkor több önkormányzati testületben is.

Az NPD támogatottsága az utóbbi időben elsősorban az egykori NDK-hoz tartozott keleti tartományokban növekedett, ahol demagóg, populista programokkal, illetve jelszavakkal kihasználta a gyorsabb gazdasági fellendülés elmáradása, valamint a növekvő munkanélküliség miatti csalódottságot.

A német parlamenti pártok az NPD nyílt idegenellenessége és antiszemitizmusa ellenére az elmúlt időszakban nem tudtak megegyezni a párt betiltását célzó alkotmányos kezdeményezés megindításában. Az utóbbi időben felerősödött az a törekvés, hogy a szélsőjobboldal pártjától vonjanak meg minden állami költségvetési támogatást.

A Munkáspárt 2006 és a Szociáldemokrata Párt együttműködése

(Folytatás az 1. oldalról.)

Minden meghatározás része a tagadás, mit nem jelent a megállapodás? Egyik párt sem adja fel önállóságát, a két párt nem olvad össze, a megállapodás mindkét párt saját eszmei és történelmi alapjainak megőrzésével számol, és nyitott a szélesebb baloldal irányában. Úgy találtuk azonban, hogy a két párt rövid távú programjának számos olyan közös eleme van, amelyekre rá lehet építeni az együttműködést. Melyek ezek a közös pontok?

Első helyen a neoliberalis gazdaságpolitika ellenzését, felszámolását tűzzük célul. A rendszerváltás és az uniós direktívákat szolgáló követő gazdasági megszorítások a lakosság többségének erejét felülmúló teherviselésre, tömeges munkanélküliségre és széles néprétegek teljes elszegényedésére vezettek. Hatékony fejlesztéspolitikával elő kell segíteni a jelenlegi hibás körből való kilépést, a gazdaság fellendülését, és új, termelő munkahelyek létesítését. Ehhez olyan adópolitikát kell bevezetni, amely a külföldi és hazai tulajdonú vállalkozások arányos teherviselésével és

progresszív személyi jövedelemadóval, az uniós forrásokkal kiegészítve, létrehozza a gazdasági fordulat pénzügyi alapjait. A távlatokat és a piac igényeit egyaránt mérlegelő oktatás- és tudománypolitikával meg kell teremteni a távlati, a fenntartható növekedés feltételeit. A társadalom minden tagját egyaránt megillető egészségügyi ellátást kell biztosítani és erősíteni kell a környezetvédelmet.

Közös célunk a baloldali értékek, a demokrácia védelme a hatalomra törő jobboldallal szemben. Elítéljük, a demokrácia hamis értelmezésének tartjuk az országgyűlés, a kormány, a bíróságok és a hatóságok elnéző magatartását az egyre támadóbb szélsőjobboldali, nacionalista és rasszista megnyilvánulásokkal szemben.

Olyan külpolitikát akarunk az Európai Unió alapelveivel összhangban, amely nem az erő politikáján és a fegyverkezéssel alapul, hanem a békét szolgálja, és tiszteletben tartja a nemzetek egyenjogúságát. A történelem arra tanít, hogy saját gazdasági és demokratikus céljainkat csak a szomszédos népekkel való barátságban és velük

újjászervezését.

5. Határozottan az az álláspontunk, hogy minél előbb össze kell hívni a párt rendes kongresszusát, ahol meg kell kísérlni a baloldali karakterének – a társadalom előtt is hiteles – erősítését. A vezetés történelmi felelőssége az elmúlt évek történéseivel való kíméletlen szembenézés, a reorganizáció elindítása.

6. Meggyőződésünk, hogy a társadalom bizalmát helyreállító, a párt újjászervezését célzó politika fókuszba állítása megnöveli a kormányzati mozgásteret. Új viszonyt alakít ki mindazokkal, akik a jelen választási ciklus teljességében érdekeltek. Alkalmat ad olyan kormányzati intézkedések meghozatalára is, amelyeknek eredményei már rövidtávon is javíthatnak mindenek előtt a munkavállalók, a fiatalok és a nyugdíjasok helyzetén.

7. A Tagozat támogat minden olyan mozgalmat, szervezetet, amely a politikai baloldal újjáépítését, társadalmi hitelességének visszaszerzését szolgálja.

8. Ezúton hívunk fel minden – a politikai baloldal jövőjéért felelősséget érző – társunkat, szimpatizánsokat, szervezeteket, szerveződéseket, hogy "Párbeszéd a baloldaltól, a társadalomért" címmel szervezzük meg a Baloldali gondolkodók, szervezetek és szerveződések országos találkozóját.

A találkozót megszervezéséhez – www.tarsadalom.hu honlapunkon – várjuk a támogatók és közreműködők jelentkezését!

együttműködve lehet elérni.

Szólni kell a két párt között lehetséges vitákról is. A gyorsan változó körülmények között nem lehet helyzetértékelést és közös cselekvési programokat kialakítani viták nélkül. Vita lehet az eltérő eszmeiség és a történelmi tapasztalatok eltérő megítélése miatt is. Arra kell törekednünk, hogy figyelmünk a közös elemekre forduljon és a konkrét helyzetre, a gyakorlati teendőkre irányuljon. A megállapodás arra épít, hogy erre mindkét oldalon képesek leszünk.

Mindkét párt alulról, kicsiből indul, de meggyőződésünk, hogy a lakosság nagy többségének érdekeit fejezzük ki, hogy a dolgozó osztályokat és rétegeket meg tudjuk szólítani és fokozatosan meg tudjuk nyerni politikai céljaink támogatására. Az együttműködés többet nyújthat, eredményesebb lehet, mint a külön-külön végzett munka, vagy az egymással való szembenállás. Közös alapunk a munkásosztály támogatása lehet, és ezen belül és ezen túl az, hogy más-más rétegeket, más-más nyelven tudunk megszólítani.

Mozgalmas belpolitika

Az elmúlt két hétben több jelentős belpolitikai esemény történt. A baloldalon folytatódnak az erőfeszítések a neoliberalis politikát elutasító erők összefogására és fokozatosan szélesül az ehhez csatlakozók köre. Ennek megnyilvánulása a Charta 2008 és a debreceni MSZP-sek által kezdeményezett baloldali alternatíva sajtótájékoztatója és az MSZP társadalmpolitikai tagozatának az állásfoglalása.

Gyurcsány Ferenc és az MSZP vezetése a közvélemény nyomására a bársonyos reformok útját keresi, a tőke és a munka érdekeinek egyeztetése azonban a gazdasági nehézségek közepette egyre kevésbé reális. A sajtó és a tv politikai műsoraiban többnyire tovább sulykolják, hogy nincs más út, tudomásul kell venni a reformok jegyében végrehajtott megszorító politikát. Új jelenség viszont, hogy a jobboldalon *Orbán Viktor* kiszivárgott vagy kiszivárogtatott véleményében – a hivatalos Fidesz politikával ellentétben és a cáfolatok ellenére – magáévá tette a kőkemény megszorító intézkedések elkerülhetetlenségét, és csak az azutáni tíz évre ígér fellendülést és javulást. *Stumpf István*, Orbán volt kancellária minisztere pedig egy rádióműsorban olyan alkotmány módosításokról beszélt, amelyek eltolódásra vezetnének a hatalmi viszonyokban.

A hazánkban folyó vitákhoz, harcokhoz sokban hasonló jelenségekkel találkozhatunk másutt is a világban. Nemzetközi síkon a baloldal erősödését jelzik a latin-amerikai változások, az európai szociáldemokrata vezetők *Barroso*hoz intézett levele és a német Balpárt kongresszusa, amelyről a *TÁMPONT* következő számában számolunk be.

Hatalom vagy újjáépítés

Az MSZP Társadalmpolitikai Tagozata 2008. május 24-én megtartotta országos értekezletét. A tanácskozás politikai vitát folytatott a baloldal és a szocialista párt jelenlegi helyzetéről, valamint újjáválasztotta tisztségviselőit. A vita összegzéseként az alábbiakat rögzítjük:

1. A szocialista párt – mint a társadalom nehéz helyzetben lévő, saját munkájukból élő, tőkejövedelemmel nem rendelkező tagjainak képviselőre hivatott politikai szervezete – elvesztette társadalmi bázisának, politikai és erkölcsi hitelének jelentős részét.

2. Az MSZP zuhanórepülése kihat a politikai baloldal egészére. A baloldalnak nevezett politika katasztrofális megsemmisülés elé néz.

3. Mi azt gondoljuk, hogy a szocialista párt hatalomcentrikus, a kormányzati hatalmat minden áron fenntartani akaró politikája lebénít minden – a társadalmi bizalmat visszaszerző, a párt baloldali lényegét, társadalomépítő képességét újjáépítő – kezdeményezést.

4. A hatalomhoz való görcsös ragaszkodás, az előrehozott választások rémképe újra és újra kiszolgáltatottá teszi a pártot. Ez az út nem vezet máshova, mint egy szűk csoport majdani, ellenzéki pozíciójához. Következményeiben beláthatatlan, súlyos hiba, hogy a párt jelenlegi vezetése meg sem kíséri egy bármikor bekövetkező választásokra való felkészülést, a párt

Sokaknak fog fájni

Orbán Viktor április 30-án Kéri László politológussal és volt tanítványaival szűk körben folytatott beszélgetésben felretette a nagygyűléseken a Fidesztől megszokott hangzatos ígéreteket és arról beszélt, hogy milyen politikára készül. A széleskörű sajtó-visszhangból kiderülnek e politikai irány fő meghatározó elemei.

“Miniszterelnökként az aktívakra támaszkodott, például a vállalkozókat támogató Széchenyi-tervvel vagy a családtámogatási rendszerrel, vagyis azokat preferálta, akik dolgoztak és már volt némi vagyonuk”. A Nemzeti Színházat is említi, erről az jut eszünkbe, hogy az újratervezéssel és az új helyszínnel azt kívánta jelezni, “nemzeti” politikát akar folytatni és semmi folytonosságot nem vállal a megelőző kormányokkal. Minden jel szerint ezek a beállítottságok fogják meghatározni jövőbeli politikáját is.

Első választási veresége után “lehatárolt egy bizonyos területet a társadalomban, és közvetlen kapcsolatot akart ezzel a réteggel”, majd mikor e politikával elszenvetde újabb választási vereségét, a baloldali szavazókat is megszólító demagógiával helyreállította, sőt túlszámnyalta korábbi népszerűségét. E kitérő mutatja, politikai céljai elérése érdekében nem válogatós az eszüközben.

“A jövőről szólva Orbán Viktor közölte: azzal számol, hogy három választást nyernek zsinórban. Kormányzásának két szakasza lesz: az első két évben válságmenedzselő kormány és megszorítások jönnek – ‘egyecs csoportoknak rossz lesz, sokaknak sok minden fog fájni’ –, de utána tízéves programjuk lesz. A hallgatóság provokálni próbálta és a nyugdíjasokra kérdezett rá, Orbán Viktor azt válaszolta: nem akarja elvenni a 13. havi nyugdíjat, de befagyasztaná a nyugdíjakat, és legfeljebb az infláció mértékének megfelelően emelne”. “Szerinte neki azért lenne könnyebb dolga, mint Gyurcsány Ferencnek, mert 2006-ban az emberek nem hitték el, hogy megszorítások kellenek, most viszont folyton azt hallják a miniszterelnök szájából, hogy nehéz helyzetben van a gazdaság,

ezért tőle – mármint Orbán Viktortól – már elfogadnák a megszorítások szükségességét”.

“Azért dicsérte is a kormányt, például a munkahelyek ‘kifehérítése’ ügyében. Ő mindenképpen folytatná, mert a fekete- és a szürkegazdaságban szerinte még 350 ezer munkahely van. A tervezett 10 éves program ezzel is foglalkozna. Az egészségügyben pedig egyetért a kormány által megkezdett átlátható adatbázis kialakításával, ezt is folytatnák”.

“A konkrét intézkedések között említette a Kert Magyarország Programot; a Duna–Tisza közén elsivatagosodó területeken például a paksi atomerőmű vizét használná öntözésre, szerinte erre megvannak a módszerek. A turizmusban, valamint a mezőgazdaságban is nagyon hisz”.

“Beszélt arról, hogy a nagy állami beruházásokat le kell állítani, nem fizetik ki őket, és az így nyert összegekkel csökkenthető a hiány. Utána újratárgyalná a szerződéseket, mert biztos abban, hogy sokkal olcsóbban is kivitelezhetőek ezek a beruházások. Példaként az autópálya-építéseket és a 4-es metró említette”. “Szerinte ha az oroszokkal szerződnek a 4-es metróra, akkor 200 milliárdból meg lehetett volna oldani. A tőkét egyébként három helyről hozná az országba: Oroszországból, az arab világból és mérsékelten Kínából. Egy közbevetésre válaszolva hozzátette: a politikai kapcsolatok más lapra tartoznak, azokat alacsony szinten tartaná, de a tőkét behozná”.

A Magyar Gárdáról azt mondta: “az egy valós problémára adott reakció. Az állam ugyanis gyengül vidéken, kevés a rendőr, magára hagyták az állampolgárokat, akik ebben látták a megoldást. Szerinte egyfelől erősíteni kell az állami jelenlétet, másrészt úgy kell elbánni velük, mint ahogy Horthy Miklós elbánt a nyilasokkal; adni nekik egy pofont és hazazavarni őket”.

Az erős állam megeremtésére a Fidesz, ha kétharmados többséghez jut, átalakítaná az alkotmányos rendszert. Erről Stumpf István – aki elkísérte Orbán Viktort a Kéri Lászlóval és tanítványaival folytatott beszélgetésre is – beszélt a Kossuth Rádióknak adott interjújában. “Át kell alakítani a köztársasági el-

nöki szerepkört – mondta. Nem reprezentáló elnök kell, hanem erőteljesebb elnöki szerepkörre van szükség. Nem kell áttérni az elnöki rendszerre, de a nemzetstratégiai érdekek szempontjából fontos területeket ki kellene venni a négyéves ciklusok hatálya alól, és a köztársasági elnökhöz kell telepíteni. Az elnök mandátumidejét meg kell hosszabbítani”.

A kérdés azért került elő, mert a riporter felvetette: lehetne-e Orbán köztársasági elnök a Fidesz győzelme után, mialatt más Fidesz-politikusok viszik a kormányt? A válasz: “Orbán már többször nyilatkozott arról, hogy a mostani, ‘ceremoniális, reprezentatív funkciójú’ köztársasági elnökséghez ő még túl fiatal”. Tehát a fenti értelemben át kell alakítani az elnöki szerepkört. Az elnöki és miniszterelnöki hatáskör átalakítása – Stumpf István véleménye szerint – változásokat tesz szükségessé a parlamentben is. “Kellene egy olyan kamara is a parlamentben, amelyben a nem pártpolitikai

alapon történő reprezentáció is helyet kaphatna. Ki lehetne szélesíteni a politika bázisát, és a pártpolitikai szempontok mellett területi, civil, korporatív, tudományos és egyéb szempontok is megjelenének, úgy, amilyen a társadalom, és úgy, hogy nem növelnék a parlamenti képviselők számát, sőt csökkentenénk”.

Ha a Fidesz eddig vallott programját összevetjük a fenti nyilatkozatokkal, igazolódik az a korábbi véleményünk, hogy a demagóg ígérek mögött, és azokkal szöges ellentétben, a Fidesz megfelelő struktúrákat hozna létre, hogy végeredményben a vállalkozók egy szűk társadalmi rétegére támaszkodva kormányozhasson. Amennyiben megkapná a szavazók kétharmados többségének támogatását, szabad kezét kapna arra, hogy hosszú időre bebetonozza magát a hatalomba. Rövidtávon ennek a veszélynek az elhárítása politikánk központi kérdése.

(Forrás: Nagy Szilvia,
Hírszerző május 23. és
Hírszerző május 27.)

Széles bázison szerveződik a baloldal

A Magyar Szocialista Párton kívül is van baloldali élet Magyarországon – jelentette ki Galló Béla, a Szociális Charta 2008 mozgalom alapító tagja. A szintén nemrég megalakult Alternatíva Mozgalom a Baloldalért szerveződés alapítóival közösen egy széles társadalmi bázison alapuló politikai mozgalmat kívánnak létrehozni a baloldalon. Utóbbi az MSZP 2007-ben megalakult Ésszerűség és Felelősség Platform Hajdú–Bihar megyei szervezetének elnöke Sarkadi Zolt és Bánfalvi Győző alelnök alapították. Sarkadi szerint a szocialista párt jelenleg még megteszti a baloldali értékeket, de a liberális irányt képviselő párt elitje már nem.

A Charta másik alapító tagja, Hajdú János úgy vélekedik, az MSZP eljutott arra a pontra, ahonnan már nincs visszaút. A jelenlegi kormánypárttól balra helyezkedő, önmagát szociáldemokratánaként meghatározó két platform integrálni kíván minden olyan baloldali szervezetet, amely egyetért egy új baloldali politika szükségességével. Programjuk a társadalmi párbeszéd, a hitelesség és a szociáldemokrácia elsődlegességében

rejlik. Jelzésértékű volt, hogy elképzeléseiket az MSZOS székházában fejtették ki azzal a nem titkolt szándékkal, hogy a szakszervezetek bevonásával szélesebb alapon létrejövő együttműködést alakítsanak ki.

A sajtókonferencián a Munkáspárt 2006 alelnöke, Kiss Bálint kifejtette, hogy a párt megalakulása óta bírálja a kormány neoliberális gazdaságpolitikáját, és a baloldali erők összefogására irányuló minden kezdeményezést támogat. A Magyarországi Szociáldemokrata Párt képviselőjében jelen lévő Szabó Imre szerint a bizonytalan szavazók megnyerése érdekében elengedhetetlen egy alternatív baloldali politika megjelenítése és az együttműködés.

A Charta civil kezdeményezés, de nem zárják ki a párttal alakulás későbbi lehetőségét sem. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy az egyik legfontosabb cél a Fidesz kétharmados győzelmének megakadályozása egy esetleges választás során, melyre a jelenlegi MSZP már nem képes.

(A Népszabadság munkatársainak, Élesztős Zoltánnak és Zgut Editnek a tudósítása alapján)

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv

Egy alternatív gazdaságpolitika feltételei

Az ország gazdasági teljesítményének a konvergenciaprogramban előirányzott növekedési üteme a magántőke aktív szerepével, az ország tőkevonzó képességének a javulásával és az EU-tól kapott egyszeri, vissza nem térítendő pénzügyi forrásokkal számol. A kormány eredetileg azt remélte, hogy a világpiaci helyzetben nem fog számunkra kedvezőtlen változás bekövetkezni, és az uniós források már 2008-ban éreztetni kezdik hatásukat. Az ország súlyossá vált gazdasági és politikai helyzete azért következett be, mert a kormány várározásai eddig nem valósultak meg. A nemzetközi pénzügyi válság rontotta a gazdaság működési feltételeit, a Nemzeti Bank kamatpolitikája közvetíti a világ gazdasági hatást és keresztezi a gazdasági növekedésre irányuló politikát, az uniós források még nem fejtenek ki érdemi ösztönző hatást és mindezek következtében az élet színvonal csökkent, és a kilátástalanság miatt a vártnál mélyebb politikai válság alakult ki.

A 2007–2013-as évek gazdaságpolitikáját és az uniós pénzforrásoknak a becsatlakoztatását az Új Magyarország Fejlesztési Terv irányozza elő. A dokumentum a tervet "stratégiai referenciakeret"-nek nevezi, ezzel már címében is jelezve, hogy a megvalósítás nagymértékben a gazdaság szereplőinek magatartásától, alkalmazkodó képességétől függ. A keret valóban hatalmas összegek beáramlását teszi lehetővé és ezért első látásra megfelelő alpnak tekinthető a gazdaság fellendítésére.

A terv szerint Magyarország "2007 és 2013 között 22,4 milliárd eurós uniós támogatásban részesül, hogy felzárkózhasson a

fejlett országokhoz..., amely a vidékfejlesztési támogatásokkal együtt közel 8000 milliárd forint" vissza nem térítendő forrás. A dokumentum figyelmezteti az olvasót, ez az "uniós adófizetők pénze", amihez a magunk részéről hozzáteszük: az EU, mint a tulajdonosok gondos képviselője, megszabja a pénzhez jutás feltételeit és ellenőrzi rendelkezészerű felhasználását. A pénzt nem a kormány kapja, nem a költségvetés rendelkezik vele, ellenkezőleg, a túlnyomó részéhez csak olyan projektek keretében lehet hozzájutni, amelyekhez a költségvetés is 15 százalékkal hozzájárul. A kormány tehát csak mint alvállalkozó vagy közvetítő jut szerephez a maga által meghirdetett programban.

Egy közbevetett észrevétel a napjainkban folyó vitákban a kisebb állam melletti érvelés képviselő voltára: az EU-t nem szólják meg, ha pénzt oszt, mert ő nem atyáskodik, nem paternalista, és nem is adja a pénzt a paternalista, a szocializmusból itt maradt osztogató állam kezébe. Viszont, "mint jó gazda", megmondja, mire és hogyan használható a pénz, és ellenőrzi a felhasználást. A megjegyzést azonban tegyük zárójelbe, hiszen mi is csak örülni tudunk annak, hogy ekkora összeget kap az ország, és ezért nem is bíráljuk az EU-t. Az azonban már kevésbé természetes, hogy miután a pénz felett nem a kormány rendelkezik, sőt neki is hozzá kell járulnia a finanszírozáshoz, a konvergencia és a fejlesztési programmal mélyen beleszólnak az állam pénz- és költségvetési gazdálkodásába.

A program hat prioritást jelöl meg, amelyek érvényesítésére operatív programok készültek,

az első négy prioritásnak egy-egy program felel meg, az ötödik prioritás, a területfejlesztés, a hét régióknak megfelelő külön operatív programra, az államreform három programra oszlik. A pénzeszközök elosztására a táblázatban látható indikatív, vagyis a megvalósítás során kitöltendő és annak megfelelően változtatható keretszámok készültek.

Mint a táblázat adataiból kitűnik, a szorosabb értelemben vett gazdaságfejlesztésre csak a forrás 10 százalékát irányozzák elő. Ehhez hozzájön az agrártámogatási rendszerben a mezőgazdaság fejlesztésére jutó pénz, az agrártámogatási rendszert azonban Brüsszel már évek óta teljes egészében vidékfejlesztési támogatássá kívánja átalakítani. Sajtóforrások szerint Gráf József agrárminiszter harcban áll a Bizottság átalakítási törekvéseivel: "Hazánk szerint egészen addig nem csökkenhetnek a hazai agrártermelőknél kifizetett közvetlen uniós támogatások, amíg mértékük el nem éri a régi tagállamok termelőinek kiutaltakét" (*Népszabadság, Gazdaság, május 21.*). Reméljük, hogy más érdekelt tagállamokkal együtt ez a törekvés sikerrel fog járni. A Fejlesztési Terv strukturájáról azonban akkor is elmondható, hogy a különböző infrastrukturális területek fejlesztésére irányul, az elsődleges termelés fejlesztése alig vagy egyáltalán nincs benne. Az iparfejlesztés legfeljebb közvetve, a kis- és középvállalkozások fejlesztésének egy kisebb részeként kaphat szerepet.

A terv előirányoz hazai pénzforrásokat 35 nagyprojekt előkészítésére "jellemzően közszolgáltatás-fejlesztési beruházások"-ra. Ezek kidolgozása azonban még csak folyamatban van, és témáik között sem az ipar, sem a mezőgazdaság fejlesztése nem szerepel. A még magasabb szinten kiemelt, "a komplex programokat megtestesítő zászlóshajó-projektek" többek között az alábbi területeken terveznek indítani: "Nem mondunk le senkiről – leszakadó térségek felzárkóztatása, Versenyképességi pólusok, Kis- és közepes vállalkozások komplex fejlesztése, XXI. századi iskola, Gyermekesély, A tudás – esély, Akadálymentes Magyarország, Egészségügy, Takarékosan az energiával, Pécs – Európa Kulturális Fővárosa, Tiszta környezet". Nehéz volna ezek közül

bármelyiket helyteleníteni, de a koncepció alapvetően hibás, az elsődleges területek fejlesztése nélkül valós gazdasági eredmény tőle nem várható.

A terv egyértelműen a magántőke számára kíván kedvezőbb infrastrukturális feltételeket teremteni, beleértve a humán erőforrásokat is. Az uniós előírások ki is zárják az olyan projekteket, amelyek a magántőkével szemben verseny támasztására irányulnának, vagy amelyek állami tulajdonú vállalatoknak nyújtanának pénzforrásokat. Mivel pedig Magyarországon a bankok, pénzintézetek négyötöde, a modern nagyipar és az üzlethálózatok meghatározó és dinamikus fejlődő szektorai külföldi tulajdonban vannak, a terv nem Magyarország gazdasági felzárkózását, hanem – elsősorban és túlnyomórészt – a külföldi tőke további térnyerését és hatékonyabb működését segítené elő.

A Fejlesztési Terv további részletes bírálata túl megy ennek a cikknek a keretein, azt hiszem azonban, hogy az eddigi fejtegetések elegendők annak alátámasztására, hogy amíg a kormányzatnak nem lesz saját pénzalapja a mezőgazdaság és az ipar területén átfogó komplex fejlesztési tervek kidolgozására, addig az ország gazdasági felzárkóztatása hiú ábránd marad. Ehhez első, de nem elegendő feltétel a konvergencia-program felmondása, szükség van arra is, hogy az uniós pénzek felhasználásának szabályaiban változást harcoljunk ki. A brüsszeli adminisztráció nem a nyugati országok adófizetőinek pénzére felügyel, hanem – ennek ürügyén – a nyugat-európai bázisú multinacionális vállalatok érdekeit képviseli.

Egy ilyen irányú gazdaságpolitikai fordulatra ma egyik parlamenti pártban sincs szándék, e nélkül pedig a részletekről beszélni felesleges volna. A másik politikai feltétel is nehézségekbe ütközik, bár nem volna leküzdhetetlen. Nyilvánvaló, hogy Magyarország egyedül képtelen volna elérni az EU-ban egy ilyen alapvető változást. Erre csak a hozzánk hasonló helyzetben levő és hasonló nehézségekkel küszködő kelet-európai tagállamokkal összefogva nyílhat lehetőség. A baloldal kibontakozó politikájában e kérdéseknek alapvető helyet kellene biztosítani.

Morva Tamás

Operatív programok	milliárd Ft	%
Gazdaságfejlesztés	690,0	10,0
Közlekedésfejlesztés	1703,2	24,8
Társadalmi megújulás	966,0	14,1
Társadalmi infrastruktúra	538,9	7,8
Környezet és energia	1140,0	16,6
Területfejlesztés (7 operatív program)	1609,4	23,4
Államreform (3 operatív program)	227,9	3,3
Új Magyarország Fejlesztési Terv	6875,4	100,0

A táblázat az alapprogram adatait tartalmazza, nem tartalmazza a különböző egyéb forrásokból jövő pénzeket, mint az agrártámogatás, a határokon mentén a határokon átnyúló közös programok stb.

A pénzügyi piacok nem kormányozhatják minket!

Az európai szociáldemokrata pártok "nagy öregjei", a pénzügyi válság hatásainak mérséklése és egy új európai és nemzetközi rendezés elindítása szándékával, levélben fordultak José Manuel Barrosohoz, az Európai Bizottság elnökéhez. A levél jelzés abból a szempontból, hogy a nemzetközi szocialista mozgalmon belül is érlelődik a jelenlegi világ és európai rend bírálata és az új utak keresése. Nem adják fel, nem lépik túl a szociáldemokrácia eszméi alapjait, de a jelenlegi helyzetre új következtetéseket vonnak le. Az alábbiakban részleteket közlünk a levélből.

“A pénzügyi piacok nem kormányozhatják minket! A jelenlegi pénzügyi válság nem véletlen baleset. Előre látható volt annak ellenére, amit most néhány vezető pénzügyi szakember és politikus állít. Sok tisztafejű ember már évekkal ezelőtt megkongatta a vészharangokat. A válság a nem szabályozott vagy rosszul szabályozott piac csődje, ami újra megmutatja, hogy a pénzügyi piac nem képes az önszabályozásra. Ugyanakkor újfent rámutatnak társadalmaink növekvő és aggasztó jövedelmi egyenlőtlenségeire is, és arra, vajon képesek-e a fejlett nemzetek hiteles választ adni a globális fejlődés által felvetett kérdésekre.”

A levél ezután vázolja a pénzügyi piacok átalakulását, ami a jelenlegi válsághoz vezetett. Majd így folytatódik: “Pedig figyelmeztettük minket a veszélyekre. Alexander Lámfalussy és a Committee of Wise Men (Bölcsök tanácsa) az európai értékpapír-piacokról kiadott beszámolóban (2001) már kiemelték, hogy egyre nő a szakadék a pénzügyi stabilitás és a látszólagos magas hatékonyság között. Paul Volcker is figyelmeztetett már évekkal ezelőtt a válság lehetőségére. Paul Krugman pedig már több mint tíz évvel ezelőtt felhívta a figyelmet a nem szabályozott pénzügyi intézmények elterjedése által okozott veszélyekre. 2003-ban Warren Buffet ‘pénzügyi tömegpusztító fegyvereknek’ nevezte a származtatott pénzügyi termékeket. Az Angol Bank egyik, a pénzügyi stabilitásról szóló beszámolójában pedig kiemelte, hogy veszélyesen megnőtt a hitelezők és döntéseik következményei közötti távolság. *A probléma abban a gazdasági és vezetési modellben van, amely alulszabályozott, nem megfelelően ellenőrzött és a közösségi javak krónikus kínálati hiányára építkezik.* (Kiemelés: TÁMPONT.)

Ez a pénzügyi válság egyértelműen megmutatja, hogy a pénzügyi szektor nem képes az önszabályozásra. A bankok felügyeletét és szabályozásának kereteit elengedhetetlenül át kell alakítani. ...

Elmondható hogy ennek az egész válságnak a reálgazdaságra ható következményeit a gazdasági szakértők alulértékelik. Gyakorla-

tilag minden előrejelző intézmény egyetért abban, hogy 2008-ra és 2009-re a fejlett országokban a növekedés le fog lassulni. De egyik sem mondja ki nyíltan és egyértelműen, hogy Európát egy gazdasági recesszió veszélye fenyegeti. Pedig egyes jelek ebbe az irányba mutatnak. Az Európai Unió esetében egy ideje vagy jövő évi recesszió következményei drámaiak lehetnek!

A növekvő jövedelmi egyenlőtlenségek párhuzamosan haladtak a pénzügyi szektor növekedésével. ... A pénzügyi válság felhívta a figyelmet az utóbbi évtizedekben kialakult veszélyes jövedelmi különbségekre. Nevetséges, hogy sok vállalatvezető bére és juttatása hihetetlenül magas, miközben cégeik csak stagnálnak vagy esetleg romlanak is az eredményeik. Ez már komoly etikai kérdéseket is felvet.” A levél hivatkozik Adam Smith, Max Weber és Amartya Sen nézeteire.

“... Az energia és élelmiszerárak látványos növekedése egyéni és pénzügyi zavarok hatásait és elég egyértelmű, hogy mi is várható a közeljövőben. A spekulatív alapok látványos szerepet játszanak az alapanyagok áremelkedésében. Az árat viszont a legszegényebb országok lakossága fizeti majd meg. Ezzel eddig nem ismert méretű kockázati tényezők jelentek meg; éles politikai változások, széteső államok, migráció és még több katonai konfliktus időszakába lépünk

Néhányan az ‘erőteljes európai gazdaság’ sikereivel hengegnek, mondván, hogy a pénzügyi felügyelet és ellenőrzés erősebb, mint az USA-ban. Van is ebben némi igazság. De vegyük csak figyelembe az angol, spanyol és ir ingatlanpiaci zavarokat és az egész Európát érintő gazdasági lassulást. Vagy gondolkodjunk el a nacionalizmus és populáriszmus előretörésén. Az EU politika-csinálói, az Unió és a különböző tagországok szintjén is határozott választ kell, hogy kidolgozzanak a jelenlegi válság kezelésére. Pragmatikus, nyitott szemléletű és együttműködő megoldást kell találni, hogy elérjük közös céljainkat!”

Javasolják, hogy egy “Európai Válságbizottság” hozzanak létre

minden kontinens politikusainak és eminens szakembereinek bevonásával. A továbbiakban a levél a létrehozandó bizottság feladatait körvonalazza beleértve egy Pénzügyi Világkonferencia előkészítését.

“Most kell beavatkoznunk: állampolgáraink nevében, a beruházások, a gazdaság növekedéséért, a szociális igazságosságért, mun-

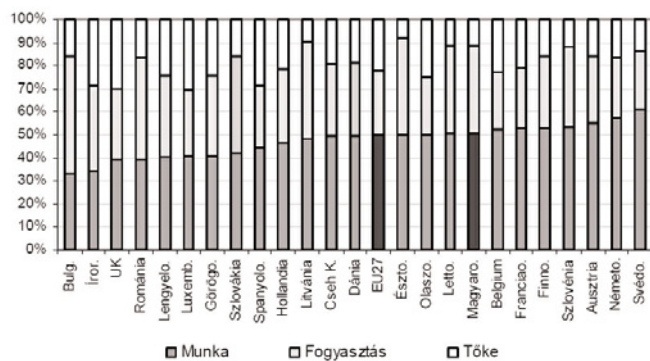
kahelyekért és összességében egy szebb jövőért minden európai számára.”

Jacques Delors, Jacques Santer, Helmut Schmidt, Otto Graf Lambsdorff, Lionel Jospin, Pär Nuder, Michel Rocard, Hans Eichel, Göran Persson, Daniel Dăianu, Massimo d'Alema, Ruairi Quinn, Poul Nyrup Rasmussen, Paavo Lipponen

Tények és érvek az egykulcsos adórendszer bevezetése ellen

Magyarországon az EU átlagához és a közép-európai országokhoz képest is rendkívül alacsony a tőkét terhelő adók aránya. Egykulcsos adórendszer helyett olyan reformokat kell indítani, amelyek a tőkére kivetett adókat növelik, a munkabér járulékait pedig csökkentik.

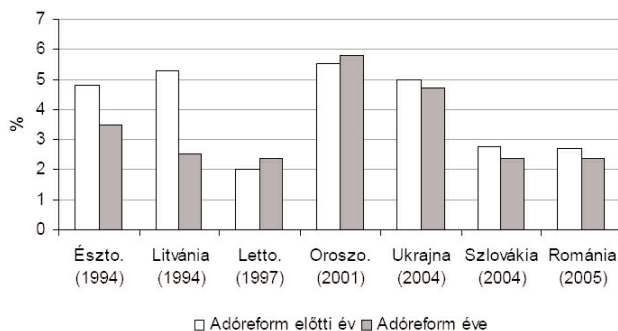
Munkabért, tőkét és fogyasztást terhelő adóbevételek az összes adóbevétel százalékában, 2005

Forrás: European Commission (2007a): Tax revenues (szerzők: Carone, G. Nicodeme, Schmidt, J.)

Az adórendszerek az EU-ban nemzeti hatáskörbe tartoznak, az országok közötti eltérések széles skálán mozognak. Ahol a volt szocialista országok bevezették, az egykulcsos adórendszerek is erősen különböző eredményre vezettek. A tapasztalat azt mutatja, hogy elsősorban a vállalkozások által fizetett nyereségadó csökkentése, és a magasabb jövedelműeknek kedvezett. Ez magyarázza, hogy miért követelik a vállalkozók ennek az adórendszernek a bevezetését. A reformnak az adófegyelm javulására és az adóadminisztráció csökkentésére vonatkozó hatása elsősorban attól függ, hogy egyidejűleg eltörlik-e a különböző kedvezményeket és egyszerűsödik-e az adóbevallás módja.

Társasági nyereségadó/GDP egykulcsos adórendszer bevezetésekor

Forrás: Keen et al. (2006): The "Flat Tax(es)", IMF Working Paper

Az adórendszer egyszerűsíthető és igazságosabbá tehető, ha megőrizzük a progresszivitás elvét (magasabb jövedelmek mellett magasabb adók), növeljük a nyereségadót, csökkentjük a munkabér terheit és a sok kedvezményt. E mellett vissza kellene állítani az energia és az alapvető élelmiszerek alacsonyabb áfáját.

Megemlékezés

A Kádár János Baráti Kör és a Magyarországi Munkáspárt 2006 rendezésében május 24-én emlékünnepeket tartottak Kádár János születésének 96. évfordulója alkalmából a Vasas Székházban. Kádár János és kora – mondta *Takács József*, a KJBK Felügyelő Bizottságának elnöke – beivódott a magyar történelembe, a magyar emberek szívébe, emlékezetébe, mert a dolgozó osztályok, rétegek számára a biztonságot, a társadalmi szolidaritást, a boldogulást jelentette. Érvényesültek az emberi együttélés és szolidaritás szabályai. A szocializmus nevelte ki az új, népi származású értelmiséget, akiknek túlnyomó többsége teljes szívvel szolgálta a népet, a hazáját. A gazdaság fellendült, az ország iparosodott és korszerű szövetkezeti mezőgazdaság jött létre. Régen a szegény ember két dologtól félt, az öregségtől és a betegségtől. A Kádár-korszakban mindenki talált munkahelyet, a nyugdíj és az egészségügyi ellátás általánosság, mindenki számára elérhetővé vált. Ma ismét van munkanélküliség és újra veszélyben van a nyugdíjhoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás a szegényebb rétegek számára. Kádár János nehéz helyzetből hozta ki az országot, és vezetésével jutott el az ország eddigi történelmének csúcspontjára.

Ezért lett ennek a kornak a névadója.

Orosz József, a Munkáspárt 2006 budapesti bizottságának elnöke a munkából lett vezetőről, a nemzetközi és a magyar munkásmozgalom olyan kiemelkedő egyéniségéről emlékezett meg, akihez hasonlóval sajnos évszázadonként legfeljebb egyet találkozhatunk. Egész életében áldozatos munkát végzett a dolgozó emberekért és a hazájáért. A nemzetközi életben elismerést szerzett e kis népnek, és mindenkinek elfogadható életkörülményeket teremtett. Bármit mondanak rá a jobboldali bántalmazók, példás élete, tevékenysége, igazsága mindig a felszínre tör. "Több millió munkás, paraszt és értelmiségi társammal együtt a mai napig és a jövőben is büszkék vagyunk és felnézünk rá" – mondta.

Az emlékünnepe után sokan kimentek a temetőbe és virágot helyeztek el Kádár János és felesége sírjánál.

A nemzet- és népbarát

Thürmer Gyula újabb produkciója a *Magyar Hírlap* keményen jobboldali, *Széles Gábor* milliomas védőszárnya alatt működő lap május 7-i számában jelent meg. Már a címadás is jelezte, alapvető gondjai nem gazdasági, nem ideológiai, sem pedig politikai jellegűek: "ki Marxot, ki pedig a tőkét kapta", vagyis Thürmer fő baja, hogy kimaradt a rendszerváltást követő osztozkodásból. Minden további megnyilvánulása e sértődöttségéből fakad. Azokat a

pártokat támogatja, amelynek tagjai a rend ellen lépnek föl, köztársasági elnököt aláznak meg, utcai rendbontók mellé állnak, a kommunistákat akasztással fenyegetik.

Úgy vélem, az értelmes emberek ebben az országban nem Thürmer Gyulától fogják megtanulni, "mi a jó és a rossz", s mi a "nemzeti érdek" és annak elárulása... Megérzik: hol van az igazság.

Dr. Vuics Tibor, a KJBK Baranya megyei elnöke

A Kádár-korszak, mint legboldogabb időszak

A GfK Hungária legutóbbi közvélemény-kutatásának eredményei szerint 2008-ban Magyarországon a megkérdezettek 62 százaléka véli úgy, hogy a második világháború és a rendszerváltás közötti időszak volt a legboldogabb. A 2001-ben végzett hasonló felmérésben 53 százalék volt ez az arány, vagyis a közvéleménynek a Kádár-korszakról alkotott véleménye a mával szemben jelentősen javult. A rendszerváltás utáni korszakot 2001-ben 17 százalék, míg 2008-ban mindössze 14 százalék tartotta az elmúlt évtizedek legboldogabb időszakának. A második világháború előtti időszakra 2001-ben 14, 2008-ban 11 százalék szavazott.

Korosztályok szerint a második világháború és a rendszerváltás közötti időszakra adott szavazatok 2008-ban így oszlottak meg: 50 éves és idősebb korosztály 80 százalék, 40–49 évesek közel 75 százalék, 30–39 évesek 55 százalék és a 15–29 évesek 24 százalék. Minél több saját tapasztalattal rendelkeztek tehát a megkérdezettek, annál inkább választották a Kádár-korszakot, akik pedig csak a mai iskolákban tanulnak az 1989 előtti időszakról vagy a szüleiktől hallanak róla, azok körében a legalacsonyabb ez az arány.

Iskolázottság szempontjából a diplomások több mint fele, az érettségivel rendelkezők közel

60 százaléka, az általános iskolát, illetve szakmunkásképzőt végzők körülbelül 65 százaléka gondolja jobbnak a szocializmus éveit.

Tamás Pál szociológus úgy véli, ezekben az értékelésekben nem a nosztalgia jelenik meg. "Általában ez a régió már a kilencvenes években is kevésbé volt boldog, mint Nyugat-Európa [és mint a múltban – tehetjük hozzá]. Kimutatták például, hogy egy munkával rendelkező keletnémet boldogtalanabb, mint egy munkanélküli nyugatnémet. A harc, a küzdelem, a 'nekem sokat ígértek és keveset kaptam' alapérzete határozza meg ezt a régiót". A szociológus szerint "a lakosság egyre nagyobb részének munkája ideiglenes, szerződésre, számlára dolgoznak, határozott idejű munkaviszonyuk van. Ez is a kiszámíthatatlanság érzetét erősíti".

Kiszelly Zoltán politológus nyilatkozatában a közvélemény-kutatás eredményeit politikai szempontból értékelve rámutat, hogy *Gyurcsány Ferenc* "túl komolyan" veszi a paternalizmussal való szakítást, ezért választja *Való Imrét Kádár János* helyett, és az MSZP ezért veszít támogatottságából a hagyományos baloldali szavazók körében, és ezeket a szavazókat hódítja meg "paternalista szíréhangjaival" a Fidesz.

(Forrás: *Népszabadság*, május 21.)

Tiltakozás a postabezárások ellen

A Magyarországi Munkáspárt 2006 Somogy megyei tagsága tiltakozik a Magyar Posta reformjának antiszociális elemei ellen. Tiltakozunk, mert a Magyar Posta nem lehet a politikai játszmák áldozata. Tiltakozunk az újabb postabezárások ellen, mely intézkedések ismét az aprófalvas megyénk legszegényebb rétegeit sújtja.

A Magyar Posta reformja csak szélesebb társadalmi párbeszéd alapján, az érintettek ér-

dekvédelmi szervezetei és a civil szervezetek egyetértésével és támogatásával valósulhat meg. Egyetértünk az önkormányzatok fellépésével, és támogatjuk jogos követeléseiket!

Követeljük, hogy a kormány nagyobb figyelmet fordítson az érintettek tiltakozására, vegye figyelembe javaslataikat! Kaposvár, 2008. május 26.

Magyarországi Munkáspárt 2006 Somogy megyei elnöksége